

Jan Tomczak

"Palästina : vom Leben der Menschen zur Zeit Jesu", Heide Rohse, Zürich-Köln-Göttingen 1978 : [recenzja]

Collectanea Theologica 50/2, 211-212

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wania medytacji. W następnych wyjaśniają te przeobrażenia i nawrócenia człowieka, które są niezbędne dla dalszego wchodzenia w medytację wiary i w głębszą wspólnotę z Bogiem. Przedstawivszy proces oczyszczenia, ukazują treści medytacji, ich doniosłość i porządek. W dziewiątym rozdziale zajmują się rolą ciała w medytacji, ćwiczeniami, które mają pomagać w tym, do czego zmierzamy. Pod koniec książki omawiają autorzy wykonywanie tych ćwiczeń. Zebrali różnorakie ćwiczenia, podali zapiski uczestników takich ćwiczeń i pomocne teksty.

Mimo ponad czterystu stron drobnego druku omawiana książka nie próbuje powiedzieć wszystkiego o temacie. Raczej prowadzi do czynu, który dopełni jej wypowiedzi. Zasada ujęta jako materiał, który pobudza do własnego działania, który nie niszczy pomysłowości i inicjatywy, lecz ją rodzi i rozwija. Nie zawiera więc gotowych rozważań medytacyjnych, lecz pokazuje, jak je samodzielnie realizować. Nie chodzi w tej książce o dostarczenie myśli, lecz o ułatwienie kontaktu z rzeczywistością Boga, której człowiek szuka w medytacji.

Czytanie omawianej książki nie przyniesie zadowolenia tym, którzy nie pragną Boga, nie szukają Go i bronią się przed modlitwą. Nie dla nich została napisana. Zapewne pomoże tym czytelnikom, którzy pragną Boga, szukają Go i modlą się do Niego. Takim czytelnikom poświęcają autorzy swą pracę, aby pomogła im w dążeniu do osiągnięcia pełni Chrystusa.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Heide ROHSE, *Palästina. Vom Leben der Menschen zur Zeit Jesu*, Zürich-Köln-Göttingen 1978, Verlag Benziger — Vandenhoeck und Rupprecht, s. 68.

Książka stanowi zeszyt pracy dla uczniów trzeciej i czwartej klasy oraz dla ich nauczycieli. Pokazuje w krótkich opowiadaniach, jak w czasach Chrystusa ludzie podróżowali, mieszkali, pracowali, jak wierzyli i obchodzili święta, jak żyli. W sposób plastyczny opowiada o stosunkach między faryzeuszami i celnikami, o zajęciach pasterzy, o pracy na polu i w winnicy oraz przy łowieniu ryb. Zamieszczone dwadzieścia cztery fotografie czarno-białe pokazują warunki dzisiejsze na Bliskim Wschodzie, pod względem cywilizacyjnym i geograficznym podobne do stosunków w czasach Chrystusa.

Przy wyborze tematów i tekstów biblijnych wzięto pod uwagę jednomyślnie rozumienie rzeczywistości przez dzieci szkoły podstawowej. Zestaw problemów został przykrojony do ich perspektyw i możliwości rozumienia. To uwzględnienie poziomu pojmowania przez dzieci szkoły podstawowej ma ułatwić tłumaczenie tekstów z Nowego Testamentu. Przy wyborze materiału informacyjnego kierowano się zainteresowaniem u dzieci realiami. Gdy dziecko zaspokoi swe pragnienie poznania wiadomości rzeczowych, zwiększa się u niego motywacja do chętnego zajmowania się materiałem historycznym i biblijnymi tekstami.

Ukazanie stosunków geograficznych, historycznych i społecznych ma służyć do zrozumienia sytuacji Jezusa w religijnej tradycji jego czasów i postawy Chrystusa wobec tej tradycji. Bogate informacje historyczne umożliwiają rzeczowe wprowadzenie w biblijny przekaz o Jezusie.

Książka jest napisana dla uczniów religii metodą informacyjną. Nie uczeń i jego sytuacja jest bezpośrednim przedmiotem uczenia, lecz określona sytuacja historyczna, w której są umieszczone teksty biblijne i historia Nowego Testamentu.

Poznanie ówczesnych stosunków ma umożliwić zrozumienie, że nauczanie i postępowanie Jezusa objawia myślenie i działanie ukierunkowane na człowieka, na jego sytuację, a ostatecznie zmierza do wyzwolenia ludzi i obdarzenia ich wolnością.

Przy poszczególnych tematach zostały podane pomoce do aktywnej pracy z uczniami. Są to wskazania słowne, które umożliwiają pracę z uczniami nad przedstawionymi tekstami. Wspomniane wskazania uważa Heide R o h s e za propozycję, którą można zmieniać, a podane teksty za niekompletne, toteż nauczający może je uzupełniać lub zastąpić przez własne opracowanie. Warto podkreślić te wskazania, które przy informacji historycznej wprowadzają związaną z nią treściowo aktywność dzieci, realizowaną np. w pieczeniu, w odgrywaniu opowiedzianych scen, w rysowaniu, w budowaniu, w pisaniu. Takie zajęcia są równocześnie sprawdzeniem wiedzy dzieci.

Pomoce zostały metodycznie tak zredagowane, że mogą służyć jako podnieta do rozmowy z uczniami i jako tematy do pracy w grupach. Mają przyczyniać się także do wprowadzenia urozmaicenia na religii.

Książka posiada pewną wartość przez ukazanie na poziomie dzieci fragmentów tła życia i działalności Chrystusa, które pozwala lepiej zrozumieć Jego naukę.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Norbert GREINACHER, *Gelassene Leidenschaft. Eine heute notwendige christliche Tugend*, Zürich-Einsiedeln-Köln 1977, Benziger Verlag s. 93.

Robert Greinacher pisze o postawie i zachowaniu się ludzi w ogóle, a szczególnie chrześcijan wobec Boga i świata. To zachowanie jest zdefiniowane przez namiętność i opanowanie (pasję i umiarkowanie). Można powiedzieć, że chodzi w tej książce o ukazanie potrzeby kierowania się w życiu cnotami roztropności i umiarkowania, które katechizm nazywa cnotami głównymi.

Uświadamia, że dopóki na ziemi istnieją ludzie, którzy doznają różnych cierpień, spowodowanych chorobami, niesprawiedliwymi stosunkami i innymi okolicznościami, każdy uczciwy człowiek, a tym więcej chrześcijanin ma obowiązek namiętnie, z pasją angażować się, aby to zło usunąć. Motywacje takiej postawy znajdują chrześcijanie w Ewangelii.

Z drugiej strony jednak namiętne angażowanie się w walce o dobro człowieka i w sprawę Jezusa Chrystusa musi być nacechowane spokojem, opanowaniem i umiarkowaniem, aby nie rodziło nowego zła, czego dowodów dostarcza historia i współczesne doświadczenia.

Autor przedstawia omawiane zagadnienia konkretnie, a nie abstrakcyjnie, w dzisiejszym społecznym kontekście i pogłębia w praktycznej analizie tak, jak tego wymaga przedstawiany problem. W swych rozważaniach stosuje metodę fenomenologiczno-egzystencjalno-indukcyjną jako odpowiedniejszą dla omawianych zagadnień i dla myślenia biblijnego, niż spekulatywno-esencjalno-dedukcyjną. Nie wychodzi od abstrakcyjnych idei, lecz od historycznych i konkretnych sytuacji. Analizując je, ukazuje potrzebę namiętnego zaangażowania i opanowanego postępowania. Chodzi więc o podanie złotego środka w działaniu.

Jedną z pierwszych sytuacji analizowanych przez autora, wymagających działania z pasją i spokojem, są stosunki polityczne, gospodarcze i społeczne w społeczeństwie zachodnioniemieckim. Nie mniej ciekawe są rozważania o zaangażowaniu się chrześcijan w działalność partii politycznych i o zachowaniu w tym wszystkim spokoju i umiaru. Spotyka się więc czytelnik z zagadnieniami teologii polityki. Polem, w którym szczególnie występuje potrzeba namiętnego zaangażowania, a równocześnie opanowania oraz umiaru, jest działalność różnych klas społecznych i ich ścierające się interesy. Następnie ukazuje autor, jak potrzebna jest opanowana pasja w dziedzinie nauki, aby mogła się rozwijać i służyć dobru ludzkości. Kim nie kieruje jednocześnie pasja i opanowanie w pracy, ten popada w skrajności, albo oddaje się bezczynności, albo pracuje nadmiernie. Również rozwój stosunków międzyludzkich